

PÖYTÄKIRJA

Kokousaika Keskiviikko 29.3.2023 kello 17.00 – 17.20

Kokouspaikka Etäkokous (TEAMS)

ASIAT

- 1 **MAL 2023-suunnitelman lähettäminen lausuntokierrokselle**
- 2 **Muut asiat**

Sopimuskuntien jäsenet

Helsinki

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Fatim Diarra
Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Juhana Vartiainen

Vantaa

Järvenpää

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Petri Graeffe
Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Eemeli Peltonen

Tuusula

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja Arto Lindberg

Mäntsälä

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Tapio Havula

Hyvinkää

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Pinja Perholehto

Vihti

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Leevi Pursiainen

Espoo

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Henrik Vuornos

Kauniainen

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Tapani Ala-Reinikka

Nurmijärvi

Kerava

Kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Iiro Silvan-der

Pornainen

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja Harri Virtanen
Kunnanhallituksen puheenjohtaja Juha Virkki

Kirkkonummi

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Timo Haapaniemi

Sipoo

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja Ari Oksanen
Kunnanhallituksen puheenjohtaja Kaj Lindqvist

Sopimuskuntien lisäjäsenet

Vantaa

kaupunginvaltuutettu Funda Demiri
kaupunginvaltuutettu Vaula Norrena

Tuusula: kunnanvaltuutettu Ari Koponen

Kirkkonummi: kunnanvaltuutettu Reetta Hyvärinen

Helsinki: kaupunginvaltuutettu Laura Korpinen

KAUPUNGIN- JA KUNNANJOHTAJAT

Helsingin kaupunki, kansliapäällikkö Sami Sarvilinna

Mäntsälän kunta, kunnanjohtaja Hannu Laurila

17.4.2023

Espoon kaupunki, kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä
Vantaan kaupunki, kaupunginjohtaja Ritva Viljanen
Kauniaisten kaupunki, kaupunginjohtaja Christoffer
Masar
Järvenpään kaupunki, kaupunginjohtaja Iiris Laukkanen
Keravan kaupunki, kaupunginjohtaja Kirsi Rontu

Pornaisten kunta, kunnanjohtaja Antti Kuusela
Hyvinkään kaupunki, kaupunginjohtaja Johanna Luuk-
konen
Kirkkonummen kunta, vt. kunnanjohtaja Anna-Kaisa
Kauppinen
Vihdin kunta, kunnanjohtaja Erkki Eerola
Sipoon kunta, kunnanjohtaja Mikael Grannas

ASiantuntijat**MAL-neuvottelukunta**

Maankäyttöjohtaja Rikhard Manninen, Helsingin kaupunki

HSL

Johtaja Sini Puntanen, HSL

Sihteeristö

Yhteysjohtaja Inga Nyholm, pääkaupunkiseutu
Kaupunginsihteeri Jouni Majuri, pääkaupunkiseutu
Kehityspäällikkö Paula Harju, pääkaupunkiseutu
Vt. yhteistyöjohtaja Henrik Helenius, KUUMA-kunnat

Pormestari Vartiaisen erityisavustaja Antti Leino, Helsinki

<https://www.hel.fi/kanslia/helsinginseutu-fi>

17.4.2023

1**MAL 2023-suunnitelman hyväksyminen lausuntokierrokselle**

Helsingin seudun yhteistyökokous käsittelee kokouksessaan 29.11.2022 MAL 2023 -suunnitelman luonnoksen ja sen vaikutusarviointiselostuksen luonnoksen lähettämistä lausunnoille ja päätti jättää asian pöydälle. Vastaavasti HSL:n hallitus jätti asian pöydälle kokouksessaan 29.11.2022. HSYKin kokouksessa todettiin, että ennen kuin HSYK lähettää suunnitelman lausunnoille, on käytävä tarvittavia poliittisia keskusteluja. Em. keskusteluita on käyty alkuvuonna 2023 ja niiden johdosta on MAL 2023-suunnitelmaluonnosta muokattu. Suunnitelmaluonnos ei edusta Helsingin seudun kuntien lopullista sitoutumista, vaan kuntien kannat muodostetaan virallisesti lausuntokierroksen yhteydessä.

Taustaa

Helsingin seudun maankäytön (M), asumisen (A) ja liikenteen (L) MAL 2023 -suunnitelma on strateginen, Helsingin seudun 14 kuntaa kattava suunnitelma. Suunnitelma ilmaisee seudun kuntien yhteisen tavoitetilan seudun kehityksestä vuoteen 2040 ja luo näkemystä vuoteen 2060 asti. Suunnitelmakokonaisuus kattaa myös lakisääteisen liikennejärjestelmäsuunnitelman. Vaikutusten arviointi puolestaan täyttää SOVA-lain (laki viranomaisten ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 200/2005) vaatimukset ja arviointia on tehty liikenteen lisäksi maankäytön ja asumisen keskeisistä teemoista.

MAL 2023:n visio, tavoitteet, tavoitetasot ja arviointikokonaisuudet päätettiin alkuvuonna 2022. Kokonaisuus yhdessä arviointiohjelman kanssa hyväksyttiin HSL-hallituksessa 8.2.2022, HSYK:ssä 16.2.2022 ja KUUMA-johtokunnassa 17.3.2022. Visiona on, että Helsingin seutu on vuonna 2040 Euroopan kestävimmin kasvava ja ihmisläheisin metropolialue. Seutu saavuttaa vision mukaisen tulevaisuuden vuoteen 2040 mennessä vastaamalla suunnitelmalle asetettuihin kolmeen päätavoitteeseen: hiilineutraaliin, hyvinvoivaan ja menestyvään Helsingin seutuun.

MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen keskeinen sisältö

MAL 2023 -suunnitelmaluonnos tiivistää keskeiset yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän ja asuntotarjonnan kehittämisen toimenpiteet ja seudun tavoitellut ominaispiirteet, jotka toteuttavat suunnitelmalle asetettuja tavoitteita. Kiteytetysti MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen sisältö voidaan kuvata viiden kohdan mukaan:

1. Jatketaan Helsingin seudun yhdyskuntarakenteen pitkäjänteistä tiivistämistä, erityisesti keskuksiin ja raideliikenteeseen tukeutuen sekä nykyistä liikennejärjestelmää täysimääräisesti hyödyntäen.
2. Rakennetaan Helsingin seudun asukkaiden tarpeisiin monipuolisia ja laadukkaita asumisen vaihtoehtoja ja uudistetaan määrätietoisesti asuinalueita, jotka uhkaavat jäädä kehityksestä jälkeen.
3. Panostetaan aiempaa vahvemmin Helsingin seudun kestävästi liikennejärjestelmän kehittämiseen ja varmistetaan tehokas joukkoliikennejärjestelmä myös tulevaisuudessa.
4. Seudullisella ja kansallisella tasolla toteutetaan monipuolisia toimenpiteitä, joilla vähennetään liikenteen päästöjä ja asumisen energiankulutusta.
5. Vahvistetaan Helsingin seudun elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä kehittämällä keskeisiä elinkeinoalueita sekä parantamalla kansainvälistä saavutettavuutta ja logistiikan tehokkuutta.

17.4.2023

Suunnitelmaluonnoksen kärkitoimenpiteet on jaettu viiden keskeisen teeman alle:

Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen

- Rakennetaan 16 500 uutta asuntoa vuosittain.
- Kohdistetaan 95 % seudun uudesta asuntotuotannosta ensisijaisille vyöhykkeille.
- Mahdollistetaan maankäytön tiivistyminen (mm. asemanseutujen kehittäminen, maanteiden uudet liittymät).

Asumisen monipuolisuus ja kaupunki uudistus

- Toteutetaan ARA-asuntotuotantoa pääkaupunkiseudun kunnissa 30 % ja KUUMA-kunnissa 20 % vuosittaisesta asuntotuotantotavoitteesta.
- Ohjataan huoneisto- ja talotyyppi- sekä hallintamuoto- ja rahoitusjakautamaa laadullisesti.
- Ehkäistään alueellista eriytymistä kaupunki uudistuksen keinoin.

Kestävä liikennejärjestelmä

- Varmistetaan joukkoliikenteen kilpailukyky palvelutasolla ja lipun hinnalla.
- Kehitetään kestävien matkaketjujen toimivuutta (ml. joukkoliikenteen nopeutustoimet).
- Varmistetaan joukkoliikennejärjestelmän toimivuus (ml. varikot).
- Toteutetaan keskeiset kaupunkiraidehankkeet.
- Toteutetaan pyöräilyn pääverkko.
- Toteutetaan juna-asemien parantamistoimenpiteitä.

Päästövähennykset

- Sähköistetään liikennettä ja edistetään vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluverkoston kehittämistä.
- Selvitetään ajonopeuksien laskun vaikutuksia kaupunkirakenteen sisällä.
- Toteutetaan tiukempaa pysäköintipolitiikkaa.
- Selvitetään ympäristövyöhykkeiden käyttöönottoa.
- Vähennetään asuntojen ostoenergiankulutusta ja rakennetaan uusiutuvaa energiantuotantoa.
- Edistetään puurakentamista

Elinkeinoelämän toimintaedellytykset

- Toteutetaan tieverkon kehittämistoimia tavara- ja joukkoliikenteen edellytyksiä parantaen.
- Toteutetaan raskaan liikenteen taukopaikat.
- Huomioidaan elinkeinoelämän tila- ja kuljetustarpeet maankäytön suunnittelussa sekä liikennejärjestelmän ja maankäytön yhteensovittamisessa.

MAL 2023 -investointiohjelma on laadittu vuosille 2024–2035 ja hankkeet on määritetty kolmeen koriin vuosille 2024–2027, 2028–2031 ja 2032–2035. Investointiohjelmaan on muodostettu eri liikennemuotojen ja seudun alueiden näkökulmasta tasapainoinen kokonaisuus, jonka vaikutukset vastaavat MAL 2023 -suunnitelman tavoitteisiin (hiilineutraali, hyvinvoiva, menestyvä).

Investointiohjelmassa on mukana hankkeita, jotka tukevat seudun logistiikan tai maankäytön edellytyksiä tai näitä molempia. Lähtökohtana on ollut muodostaa jatkumo MAL 2019 -suunnitelman investointiohjelmalle sekä yhteensovittaa investointiohjelmaa Väyläviraston valtakunnalliseen investointiohjelmaan. Hankkeiden osalta on huomioitu niiden suunnitelmavalmius ja toteutettavuus

17.4.2023

sekä seudullinen vaikuttavuus, kustannustehokkuus ja vaikutus maankäytön tai tavaraliikenteen kehittämiseen. Investointiohjelman kokonaiskustannukset ovat arviolta 3 mrd. euroa.

MAL 2023 suunnitelmaa on laadittu iteratiivisesti ja siitä on tehty kaksi versiota, joiden vaikutuksia on arvioitu. Suunnitelmaluonnosta on muokattu syksyn 2022 aikana vaikutusten arvioinnin tulosten sekä HLJ-toimikunnan ja MAL-neuvottelukunnan yhteiskokouksista ja luottamushenkilötilaisuudesta saadun palautteen pohjalta. Tämän jälkeen luonnosta on muokattu poliittisissa taustakeskusteluissa alkuvuonna 2023. Suunnitelmaluonnos ei edusta Helsingin seudun kuntien lopullista sitoutumista, vaan kuntien kannat muodostetaan virallisesti lausuntokierroksen yhteydessä.

Suunnitelmaversiosta on laadittu tiivistetty versio, josta varsinaiset lausunnot pyydetään. Suunnitelmaluonnoksen vaikutusarviointia koskeva luku 6 päivitetään 17.4.2023 mennessä suunnitelmaluonnoksen toimia vastaavaksi. Taustamateriaalina on laajempi raportti, jossa toimenpiteiden taustoja on avattu yksityiskohtaisemmin. Suunnitelmaluonnos löytyy liitteestä 1 ja taustaraportti liitteestä 2.

Vaikutusten arviointi

MAL 2023 -suunnitelman vaikutusten arviointiselostus on laadittu suunnitelmaversioon 2 pohjalta. Vaikutusten arviointi päivitetään luonnoksen toimia vastaavaksi ja toimitetaan osaksi lausuntokierrosaineistoa viimeistään 17.4.2023.

Lausuntopyyntö

MAL 2023 -suunnitelmaluonnos ja vaikutusten arviointiselostusluonnos lähetetään lausunnoille 3.4.-25.5.2023 väliseksi ajaksi. Päivitetty vaikutusten arviointi lisätään lausuntomateriaaliin viimeistään 17.4.2023. Kaikki halukkaat voivat antaa MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksesta palautetta myös MAL-nettisivuilla. Lausunnoissa eri toimijat voivat ottaa kantaa siihen, miten suunnitelmaa tulisi kehittää ja miten yhdessä sovitut tavoitteet voitaisiin saavuttaa.

HSL toimii teknisenä lausuntojen pyytäjänä koko MAL2023-suunnitelmaluonnokseen ja sen vaikutusten arviointiselostuksen luonnokseen liittyen.

Jatkovalmistelu ja suunnitelman hyväksyminen

Lausuntojen jälkeen suunnitelma ja vaikutusten arviointi viimeistellään HLJ-toimikunnan ja MAL-neuvottelukunnan ohjaamana. MAL 2023 -suunnitelman hyväksyy maankäyttö- ja asumissisältöjen osalta HSYK ja lähettää ne edelleen kuntien hyväksyttäväksi. Liikennesisältöjen osalta HSL:n hallitus hyväksyy suunnitelman jäsenkuntiensa puolesta. Niiden kuntien osalta, jotka eivät ole HSL:n jäseniä, liikennesisällöt hyväksytään KUUMA-johtokunnan lähettämänä kuntakohtaisesti. Tavoitteena on saada suunnitelma hyväksytyksi kesän 2023 jälkeen. MAL 2023 -suunnitelman pohjalta valmistellaan ja neuvotellaan MAL-sopimuksen päivitys valtion ja seudun kuntien kesken.

Päätös: Yhteistyökokous merkitsi tiedoksi maankäyttöjohtaja Rikhard Mannisen esittelyn asiasta. Yhteistyökokous päätti lähettää MAL 2023-suunnitelmaluonnoksen lausunnoille. Lausunnot pyydetään antamaan 25.5.2023 mennessä. Yhteistyökokous myös totesi, että vaikutustenarviointiselostuksen luonnos täydennetään lausunnoille lähtevän suunnitelmaluonnoksen toimia vastaavaksi ja toimitetaan lausunnonantajille 17.4.2023 mennessä.

17.4.2023

Kaupunginvaltuutettu Laura Korpinen jätti asiaan seuraavan, eriävän mielipiteen:

”MAL2023 suunnitelmaluonnoksen kärkitoimenpiteet eivät edistä hyvinvointia ja menestystä, vaikka niiden piti olla suunnittelussa päätavoitteina. Kuntalain mukaan kunnan tulee edistää asukkaitensa hyvinvointia ja järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. MAL2023 suunnitelma on tätä kuntalain velvoitetta vastaan, sillä asuntotuotantotavoite on liian suuri ja kuormittaa lähiluontoa, eikä palveluntarjonta pysy kasvun mukana. Myöskään MAL2023 tavoite siitä, että HSYK-kuntien tulisi olla hiilineutraaleja ei ole alueen kuntien etujen mukainen tavoite. Alueen kuntapäätäjien tulisi lähteä siitä, että Suomen laajat metsä, pelto- ja suoalueet jo kompensoivat Helsingin seudun päästöt. Sähköistämistavoite pitäisi miettiä muuttuneessa tilanteessa uudestaan, kun sähkön hinta on noussut ja yhteiskuntaa uhkaa sähköpula. Suunnitelmassa ei mainita biokaasua, joka tarjoaisi oikeasti ilmastoviisaan vaihtoehdon, kun jätteistä saataisiin energiaa. Liikennettä tai raiteiden liityntäliikennettä ei voi rakentaa kävelyn ja pyöräilyn vaaraan. Asiakirjoista ilmenee, että pyöräilyn osuus ei tule kasvamaan nykyisestä 9 %:sta. Autoilun estäminen on vastoin ihmisten liikkumistarpeita ja näivettää kaupunkien keskustat. Autoiluun pitäisi ottaa MAL2023 suunnitelmassa myönteisempi asenne. Kuntien toimivaltaan ei kuulu puuttua asukkaitensa liikkumismuotoihin tai heidän kulutustottumuksiinsa.”

2

Muut asiat

Päätös: Muita asioita ei ollut.

3

Seuraavat kokoukset

Päätös: Seuraava kokous pidetään syksyllä 2023 myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana.